

ชื่อเรื่อง	ปรากฏ์กุสมัยขอม : แนวทางการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้วิจัย	นางบุญครอง ชอบขาย
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิฏฐ์ บุญไชย และอาจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์ จำปาแดง
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

ภาคอีสานมีช่องศึกษาในเรื่องกุสมัยขอมโบราณมานาน การวิจัยครั้งนี้กำหนดความมุ่งหมายไว้เพื่อศึกษา 1) ประวัติความเป็นมาของปรากฏ์กุสมัยขอมในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) สภาพปัจจุบันและปัญหาของปรากฏ์กุสมัยขอมในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) แนวทางการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด พื้นที่วิจัยคือจังหวัดร้อยเอ็ด เลือกพื้นที่ศึกษาโบราณสถานปรากฏ์กุสมัยขอมและชุมชนที่เกี่ยวข้อง 5 แห่ง เลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลจากเอกสารและภาคสนามด้วยวิธีการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ สทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 60 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ จำนวน 15 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 30 คน และกลุ่มคนทั่วไป จำนวน 15 คน มีการตรวจสอบแบบสามเส้าและวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของปรากฏ์กุสมัยขอมในพื้นที่ศึกษา ได้รับอิทธิพลทางความเชื่อศาสนาพราหมณ์และพุทธมหายาน ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีกับปราสาทแห่งอื่นในภาคอีสาน ปรากฏ์กุได้อิทธิพลทางลัทธิศาสนา และรูปแบบศิลปะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 15 - 16 แบบปาปวน ได้แก่ กู่กาสิงห์ กู่โพนวิท และกู่พระโกนา ส่วนอีกสองแห่งสร้างราวพุทธศตวรรษที่ 18 ได้แก่ กู่โพนระฆัง และปรากฏ์กู่วัชบุรี เป็นแบบอโรคยา ศาลต่อมาเมื่อมีผู้คนอพยพจากฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงได้เข้ามาตั้งถิ่นบริเวณโบราณสถานมีการปรับตัวในการดำเนินชีวิต ตามคติความเชื่อให้เข้ากับโบราณสถานที่มีอยู่ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันและปัญหาของปรากฏ์กุสมัยขอมในพื้นที่ศึกษา ปรากฏ์กุแต่ละแหล่งได้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยว ทางเข้าสะดวก แต่เมื่อเข้าไปใกล้บริเวณปราสาทถนนส่วนใหญ่ชำรุด และขาดป้ายประชาสัมพันธ์ ตัวปราสาทและส่วนประกอบอื่นชำรุด มีการบูรณะเพียงบางส่วน นอกจากนี้ยังมีวัชพืชขึ้นรกรุงรัง กิจกรรมที่เกิดขึ้น ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ ที่พักและร้านอาหารจำหน่ายสินค้ายังไม่ได้มาตรฐาน บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ยังขาดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ไม่มีศักยภาพเพียงพอเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร

แนวทางการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด ควรต้องมีการพัฒนาด้านสถานที่คือ โบราณสถาน ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถนนหนทาง ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่พักแบบโฮมสเตย์ การปรับปรุงร้านอาหาร และการพัฒนาบุคลากรสำหรับรองรับการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต ปรากฏ์กุสมัยขอมเป็นทรัพยากรที่สำคัญของการท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่า ดังนั้นควรมีการดูแลฟื้นฟู ให้พร้อมต่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่นอื่นได้

TITLE Khom Castle Age : The Method of Supporting for Management of Culture Tourism in Roi - et Province
AUTHOR Mrs. BoonKrong Chobkhai
ADVISORS Asst.Prof.Dr.Pisit Boonchai and Dr.Sitthisak Champadaeng
DEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Sciences
UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2012

ABSTRACT

Northeastern Thailand or Isan has been well known for ancient Khmer sanctuaries for a very long time. The purpose of the study was threefold. 1) to investigate the historical background of the ancient Khmer sanctuaries in Roi Et Province, 2) to study the current circumstances and problems of the ancient Khmer sanctuaries in Roi Et Province, and 3) to propose a guideline for enhancement of cultural tourism management of the ancient Khmer sanctuaries in Roi Et Province. There were 5 ancient Khmer sanctuaries chosen for this study; they were chosen purposively. The research data collected were documentaries and fieldwork data using a basic survey, observations, interviews, and focused-group discussions. The 60 sample included 15 key informants, 30 casual informants, and 15 general informants. The data were re-checked using a triangulation technique. The analysis was done qualitatively based on the purposes of the study.

The results were presented descriptively and they were as follows:

Upon the historical background of the ancient Khmer sanctuaries in Roi Et Province, the study found that the construction of such sanctuaries was influenced by Brahminism and Mahayana Buddhism. They were related historically and archeologically with other ancient Khmer sanctuaries in Isan; they were under religious influence. The art forms of those sanctuaries were constructed during 2 phases. The first art form was Papuan and was constructed during 15-16 Buddhist centuries. They were Ku Ka Sing, Ku Pon Wit, and Ku Phra Kona. The second group of the ancient Khmer sanctuaries was Constructed during 18 Buddhist century; they were Ku Pon Rakang and Ku Thawat Buri. They were believed to be used as hospitals. Some time later, more people began to move from left hand side of the Mekong River to Isan and settle there. They re-adjusted themselves especially their religious belief to the one that existed there before successfully.

Upon the current circumstances and problems of the ancient Khmer sanctuaries in Roi Et, the study found that there was some improvement of surrounding landscape for tourists' conveniences and access. At a closer look, however, most ancient sanctuaries were decayed; there was a lot of weed and there were no appropriate public signs. There were not enough hotel accommodation and souvenir shops. The tourist personnel of each sanctuary lacked sufficient knowledge to holding the incoming tourists.

As for the guideline for enhancement of cultural tourism management in Roi Et, the study proposed some improvement of the sanctuaries, landscape, roads, hotel accommodation; homestays were preferred, and personnel. Being considered tourism capital, the ancient Khmer sanctuaries belonged to community and were cultural heritage. Local authorities should not only renovate them but also get ready for tourism. It was suggested that the research results be applied for improvement of cultural tourism of other areas.

